

QUÆSTIO MEDICA

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS

MANE DISCUTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORUM.

Die Jovis 22. Decembris.

M. GUILIELMO LAMY

DOCTORE MEDICO, PRÆSIDE.

An sensus veneris, sit à tactu sensus diversus?

I.

SENSUS facultas est animalium propria, quâ discrepant à plantis aliis-
que rebus, atque illis longe præcellunt; ejus beneficio salutaria quæ-
runt, vitant noxia, percipiunt voluptatem & dolorem, vel stimulos quibus
solis ad agendum impelluntur; hanc virtutem habent ab animâ sentiente,
quæ vegetante subtilior est & excellentior; atque etiam ab eximiâ organo-
rum texturâ, qualem cæteris in rebus reperire nequeas; scilicet neque anima
sola, quasi in corpore velut in carcere existeret, per organa seu per reclusas
fores externa percipit, neque organa ipsa objectorum vim sentire paria sunt
ex se, sed anima nullius alterius facultatis indiga, organorum interventu &
auxilio, objectorum impressiones suscipit, ita ut inensione patiatur com-
positum totum; ista sensio non animalis actio sed passio mera est, sive rece-
ptio motionis atque impressionis, quam faciunt, vel objecta ipsa admota
nulloque medio tangentia, vel quidpiam ab iis defluens eorumque officio
defingens; non tamen impressio hæc & nota speciesve objecti recepta in
externo sensorio patiente, vera est sensio, nisi ad sensorium usque internum
(quod cerebrum est non cor) permeet atque propagetur; quippe sensio
solummodo fit, cum res objecta sensorij externi nervum attingendo, eum-
dem premit; eo compresso, inclusus spiritus pellitur intro, qui (nisi quid obstat)
vicinum & contiguum sibi pariter repellens, eò usque protendit, donec in
nervi originem cerebri vel resiliat; ut eo impulsu, sensorio interno, externo
impressionibus excipiendis idoneo, objecti character imprimatur: ad quid
ergo admittendus esset peculiaris sensus internus, communis ex more dictus,
qui sensationes externorum sensuum suo velut sinu recipiat & internoscatur; sed
vero quamvis in eodem sensorio interno, motiones omnes rerum extrinsecus
objectarum percipiuntur; varij nihilominus distinguendi veniunt sensus ex-
terni pro organorum diversitate, quorum interventu sensorium illud inter-

num à rebus externis (quæ cum organis familiaritatis nexu quodam consentiunt) variè percellitur & afficitur.

II.

QUONIAM alià longe ratione contextum est atque comparatum sensorium externum unum quam alterum, necesse pariter est alià longe ratione percipi, id quod istud & illud organum percellit; cum præsertim discrimen sit inter objecta aliud atque aliud organum percellentiâ; nec idcirco alia querenda causa cur sensus vulgariter noti, diversi reperiantur. Visus sensorium oculus est, cujus præ cæteris admirabilis structura, specierumque perceptio ejus ope facta, pene captum humanum fugit; non satis ad eam esse videtur, objectum visibile sisti coram oculo & esse in luce debitâ quæ distantiâ, absque ullâ alterutrius in alterum transmissione; nec magis verisimile oculum in objecta radios ejaculari: visionem potius fieri censendum est, cum radij ab extra venientes pupillâ trajecti & in appulsu ad membranas humoresque refracti, retro positam retinam feriunt, in quâ signantes rei objectæ imaginem, intro resiliens spiritus ope, ejus demum simulacrum cerebro transmittunt; illi vero radij non sunt corporum exuvie decerpæque à rebus objectis, jugi fluore manantia corpuscula, sed lux ipsa, quæ vel directe & sine medio ex corpore emergit, vel ad res minime lucidas allapsa, ex ipsis deinde velut reflexè propagatur, ut pro variis reflexionibus & refractionibus varius etiam color enascatur. Auditus organum auris est præsertim interna; hujus interventu percipitur sonus, cum à sonante corpore impulsus aer certoque modo figuratus, tympanum pulsat, quod, ut pote subtilissimum, licet tensum, paululum cedens, innatum aerem in sensorium seu nervum auditorium compellit; conclusus hic spiritus ad cerebrum recurrens, impressionem facit, quæ soni perceptio est. Proprium olfactus sensorium duo sunt tubercula cerebri, quæ sese in duas cavitates cribrosi ossis, ad intimi nasi radicem insinuant; peragiturque olfactio, cum rerum olentium halitus in nares penetrans, ad processus dictos pertingit, nervulosque junctos ita commovet, ut spiritus contenti, intro resiliens, sui generis characterem cerebro impertiantur. In linguâ & palato situm est gustus organum, percipiturque sapor, cum rerum sapidarum particule, in linguæ porulos subcutes, dispersos per membranam ejus nervulos movent; quam motionem ut in cæteris, recurrentes intro spiritus interno sensorio communicant & transducunt.

III.

TACTUS omnibus animantibus communis, sensuum primus, omniumque maximè necessarius ad vitam, definitum non habuit externum sensorium, & velut enumerati sensus, ad certas corporis partes pertinens; toto illud corpore æquabiliter fusum est, adeo ut aliorum etiam sensuum sensoria qualitatibus tactus afficiantur; hinc animal qualitates ejusmodi exsuperantes quæ quidquid attingerint corrumpere possunt, unde unde adveniant, & persentiscere valet & declinare; nec tamen putes, omnibus omnino partibus convenire tactum, qui nullus est in ossibus, adipe, humoribus; illis quippe solum proprius est, quæ nervis huic sensationi percipiendæ idoneis intertextuntur; frigitur tactus cum res tactum feriens, designatos nervos seu per se & immediate, seu alterius interventu commovet & premit, ita ut sic

facta commotio compressiove, ³ successivo spirituum recurſu, ad cerebrum usque peringat & perveniat; sed verò res tactu exploranda vel extrinsecus ad tactum appellit, sic animal æstatis ardore torretur, hyemis frigore rigescit, acu pungitur, onere gravatur; vel intus delitescens, quas contingit partes, illis, quas habet, qualitatibus afficit, sic pravi corruptique humores quandoque in Epialâ corpus frigore constringunt, interdum in casu calore deurrunt, mox in herpete acrimonia rodunt & lacerant; qualitates vero ejusmodi quæ tactum feriunt, aliam non videntur habere communem inter se rationem, à contactu & accessione ad eam rem, quæ tactu debet explorari; neque ut colores, sapes, odores aut soni uno possint nomine designari, velut quæ multis contrariorum dissidiis distinguantur; calor & frigus, humor & siccitas, mollitudo & durities, asperitas & lævitas, gravitas & levitas, maxima sunt istius contrarietatis argumenta; propter quam tamen, cave ne plures tactus species, realiter ut dicunt à se dirimendas cogites, quasi aliud debeat esse tactus calidi & frigidi, aliud humidi & siccī, aliud duri & mollis, &c. nempe non ex objectarum qualitarum varietate solum, sed ex organorum discrimine, sensuum numerus verè est computandus, quorum ratione veneris sensus tactui malè destinatur.

I V.

QUEM AD MODUM in linguâ præter communem cæteris corporis partibus tactus facultatem, ea, quam habuit, singularis textura, facit præterea suavissimum gustus sensum quo sapes percipiuntur; sic certè in partibus generationi dicatis, præter eandem tactus potentiam, mirabilis eorum structura peculiarem sensum excitat quo veneria voluptas sentiantur: & quemadmodum à rebus sapidis, in aliis à linguâ partibus, saporis sensio nusquam suscitatur, sic solis in partibus generationi destinatis, nusquam cæteris in locis, veneris sensus percipitur; voluptas hæc duplex, una minus exquisita exquisitissimam alteram prænuntiat, ut aurora solem; prior illa minorque voluptas, titillatio quædam est suæ rationis, ex mutuo partium genitalium maris & fœminæ contactu nascens, quam in glande penis viri sentiunt, mulieres in uteri cervice rugosâ & in Clitoride; hinc gratus & optabilis habetur in utroque sexu cum muliere juveniculâ connubium; hinc pariter majorem sentiunt voluptatem viri, quibus glans suâ tegitur veste dum veneri non litant, velut in quibus mollior glandis caro acutiorem efficit sensationem; hinc & idem experiuntur mulieres, quibus mollis & tenera est cervicis uteri substantia, non muco madens, non exsucca, arida, nullis velut sulcis exarata, sed frequentiore nimis venere efficta velut, aut indurata. Altera majorque voluptas seminis est effectus, quod dū effunditur ductus suos innumeris nervulis contextos tam suaviter tangit, ut omnium jucundissimum sensum efficiat; sic ubi organorum eximia reperitur textura, semen suis optime dotibus constat, mutuis conspirat inter amantes animus, maxima voluptas expectanda; hic verò sensus, ab aliis potissimum eo nomine differt, quod omnium aliorum sensuum organa, in utroque sexu eodem penitus modo sunt contexta; ac soli veneris sensui, in mare natura sua fecerit organa, in fœminâ sua, penitus à se distincta; sine quo discrimine generationis opus nullum esset omnino; accedit & aliud discrimen, quod aliorum sensuum quivis, oppositas queat percipere qualitates, visus colorem album & nigrum, auditus sonum

gravam & acutum, odorem olfactus suavem & insuavem, dulce & amarum gustus, tactus calidum & frigidum, asperum & læve, cum veneris sensus perpetuo jucundus oppositam non admittat molestiam.

V.

JUCUNDISSIMUM hunc sensum, à tactu aliisque diversum, natura perfectis animantibus indulgit, quo successivam sibi sobolem procrearent, seque continuâ quadam propagatione ab interitu, quâ fieri potest ratione, vindicarent: eodem penitus consilio ipsis animalibus, tum perfectis, tum imperfectis, suavitatem gustus indidit, quo ad sui conservationem alimenta quærerent, & quæsitâ assumerent; nimirum utrumque illud sine eo voluptatis sensu aut non curarent, aut obliviscerentur; hinc merito sensus veneris sextus aliquis intelligitur esse ab aliis distinctus, nec fortè in eo numero quiescendum. An insaniunt qui ut agnoscunt sic esse dicunt certos & distinctos sensus famis, sitis, titillationis axillarum, &c? An præter eos qui conspiciunt & omnibus accepti, alij quidam in cæteris animalibus esse nequeunt peculiare & ignoti? Scilicet an non potest in iis ea esse conformationis texturæque partium diversitas, quæ sensoria nobis ignorata; adeoque sensus incognitos contineat? Annon præterea possunt esse qualitates quædam occultæ, quæ manifestæ forent, si sensus, earum impressionibus suscipiendis idoneos haberemus? Annon observare licet in plerisque brutis animalibus effectus eos, quorum causas ad cæcos instinctus & antipathias sympathiasque reducimus, qui sensibus nobis ignotis, accepti forsitan referri deberent; nec enim sensus istos idcirco negare licet, quod illorum nobis organa minime sint conspicua; eas certè interdum notas habemus particulas, quæ sensuum organa forsan esse queunt, sed quæ talia esse minime suspicamur; si vel auditu vel olfactu destitueremur, anne possemus intelligere in animalibus aures naresque esse sensuum instrumenta, aliosque esse in illis sensus à visu, gustu & tactu? isthæc occulta, quâ ratione conjiceremus, cum veneris sensum, in nobis consensu manifestò existentem, plerique ignoraverint, eumdemque cum tactu reputarint, licet longo tempore post tactum, in adultâ videlicet ætate, solummodo elucescat.

Ergo sensus veneris, à tactu sensus est diversus.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Remon des Vassets.

M. Gabriel Dacquet.

M. Claudius Berger.

M. Claudius Biendissant.

M. Dominicus de Farcy.

M. Guillelmus Petit.

M. Claudius le Vasseur.

M. Jacobus Garvois.

M. Michaël Marès.

Proponebat Lutetiæ MARCUS - ANTONIUS HELLOT,
Parisiinus. A. R. S. H. MDCLXXII.

PARISIIS,

Ex Typographiâ FRANCISCI MUGUET, Regis &
Illustrissimi Archiepiscopi Typographi, viâ Citharæ.